

ת"פ 26727/09/10 - מדינת ישראל נגד אביבה ברכה

בית משפט השלום בפתח תקווה
ת"פ 26727-09-10 מדינת ישראל נ' ברכה

בפני כב' הסגנית נשיאה עינת רון
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אביבה ברכה

הנאשמת

נוכחים: ב"כ המאשימה יפעת כהן, מתמחה

ב"כ הנאשמת עו"ד מיטל יצחקי

הנאשמת בעצמה

גזר דין

פתח דבר

הנאשמת הורשעה, לאחר ניהול הליך הוכחות, בשלוש עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; שלוש עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק; שלוש עבירות של זיוף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא לחוק ושלוש עבירות של גניבה בידי עובד, לפי סעיף 391 לחוק.

הנאשמת עבדה כמזכירה בעמותת מט"ב, המספקת שירותים לאוכלוסיה הזכאית לסיעוד ועוסקת בהתאמת מטפלות לקשישים נצרכים (להלן: "העמותה"), החל מיום 01.02.1990.

נסיבות ביצוע העבירות בהן הורשעה הנאשמת פורטו בהרחבה בהכרעת הדין. להלן יפורטו בתמצית עיקרי המעשים:

פרט אישום ראשון

בחודש דצמבר 1998 או בסמוך לכך, בדתה הנאשמת דמות פיקטיבית של מטפלת (להלן: "המטפלת

הפיקטיבית") והזינה את פרטיה למחשב העמותה.

הנאשמת מילאה דו"חות מעקב יומיים, על מועדים בהם טיפלה המטפלת הפיקטיבית במטופלים לכאורה וחתמה עליהם בחתימה הנחזית להיות חתימתה של המטפלת הפיקטיבית. על חלק מן הדו"חות הללו זייפה את חתימתן של העובדת הסוציאלית והאחות העובדות בעמותה, ללא ידיעתן וללא הסכמתן. זאת החל מחודש ינואר 2002 ועד לחודש אפריל 2003.

עוד הפיקה הנאשמת תלושי שכר מזוייפים על שם המטפלת הפיקטיבית והחל מחודש יולי 1999 ועד לחודש נובמבר 2003, העבירה הנאשמת את השכר לחשבונות הבנק שלה. כך, קיבלה הנאשמת במרמה סך כולל של 35,611.20 ₪.

פרט אישום שני

ביום 01.05.2005 או בסמוך לכך, בדתה הנאשמת דמות פיקטיבית נוספת של מטפלת הנושאת את שם אמה, בכך שמילאה בכזב "טופס פרטים אישיים למועמד בעמותה" (להלן: "הטופס") ובו רשמה את פרטיה של אמה ואת מספר חשבון הבנק שלה. הנאשמת זייפה את חתימתה של אמה על הטופס וכן את חתימתה של אחראית ההתאמה בעמותה, ללא ידיעתן וללא הסכמתן. כך, גם מילאה דו"חות מעקב יומיים בשם אמה, בטיפול במטופלים שונים לכאורה, וחתמה חתימות הנחזות להיות חתימת אמה וחתמת נציג נותן השירותים. עוד הפיקה הנאשמת תלושי שכר כוזבים על שם אמה והעבירה השכר לחשבון בנק על שם אמה בסך כולל של 6,366.91 ₪, זאת החל מחודש יוני 2005 ועד לחודש ספטמבר 2005.

פרט אישום שלישי

החל מחודש ינואר 2004 ועד לחודש ספטמבר 2005 השתמשה הנאשמת בכזב בפרטיותה של מטפלות שעבדו בעבר בעמותה, הפיקה תלושי שכר כוזבים לאותן מטפלות והעבירה שכר לחשבונות בנק על שמה או על שם אחרים להם הייתה חייבת כספים, בסך כולל של 32,235.87 ₪. לצורך כך, מילאה דו"חות בגין טיפול, לכאורה, ב- 12 מטופלים וחתמה על הדו"חות חתימות הנחזות להיות של המטפלות וכן, של נציג נותן השירות, ללא ידיעתם וללא הסכמתם.

טיעוני המאשימה

ב"כ המאשימה הדגיש את חומרת העבירות בהן הורשעה הנאשמת ואת היקפן. הנאשמת ניצלה לרעה את האמון שניתן בה על ידי מעסיקיה ואת העובדה כי במסגרת תפקידה, הייתה לה גישה למסמכים שונים וקיבלה במרמה, עקב מעשיה, סכום הנאמד בכ- 75,000 ₪. עוד ציין ב"כ המאשימה כי העבירות בוצעו במשך מספר שנים והדגיש את התכנון המוקדם והתחכום בביצוען וכן, כי נגרמו נזקים. הערכים החברתיים הנפגעים בגין מעשיה של הנאשמת, לגישת המאשימה הם התנהלות תקינה של עמותות וקניין המעסיק.

לדעת המאשימה, מתחם העונש ההולם, בנסיבות העניין, נע בין 15 חודשי מאסר בפועל לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה ציין כי הנאשמת לא נטלה אחריות על מעשיה אלא הצדיקה את פועלה והשליכה האחריות על גורמים אחרים. עם זאת, יש ליתן, לדידו, משקל לקולא לנסיבות אחרות שאינן קשורות בביצוע העבירה ובין היתר לגילה של הנאשמת - בת 55 שנים; העובדה כי זו לה הסתבכותה הראשונה עם החוק; המניע מאחורי ביצוע המעשים - מצבה הכלכלי הקשה של הנאשמת וכן, תסכולה בגין אי קבלת תשלום, לכאורה, על שעות נוספות שביצעה במסגרת עבודתה. עוד יש ליתן משקל לכך שהנאשמת השיבה את הסכום אותו נטלה מן העמותה, במסגרת הליך פשרה אזרחי ולחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות.

לאור האמור לעיל, עתרה המאשימה להשית על הנאשמת עונש ברף התחתון של מתחם הענישה שהוצע על ידה. תמך עתירתו בפסיקה אשר יצאה תחת ידי בתי המשפט.

טיעוני ההגנה

ב"כ הנאשמת הדגישה כי חלף זמן רב מעת ביצוע העבירות וכי כתב האישום כנגד הנאשמת הוגש בשיהוי ניכר. העבירה האחרונה בוצעה לפני כעשור. על כן, לדידה, ספק אם יש לטעון כעת בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין.

הנאשמת בחרה אמנם לכפור במיוחס לה בכתב האישום ולנהל הליך הוכחות, אך אין לזקוף זאת לחובתה. הנאשמת מסרה הודעת כפירה מפורטת ובה לא הכחישה המיוחס לה באופן גורף אלא תחמה את גדר המחלוקת בין הצדדים. למרות זאת, בחרה המאשימה להעיד גם עדים שאינם נוגעים לגדר המחלוקת ובכך, להאריך את ההליך.

לדידה של ב"כ הנאשמת, החלטת המאשימה שלא להעמיד לדין את הגב' ברטר מהווה נסיבה לקולא בבוא בית המשפט לגזור את עונשה של הנאשמת.

ב"כ הנאשמת סיפרה כי הנאשמת החלה לעבוד בעמותה בהתנדבות ולאחר זמן מה, עברה לעבוד בשכר. היא הסבירה את המניע שעמד מאחורי ביצוע העבירות, מצבה הכלכלי הקשה והעובדה כי לא קיבלה תמורה מלאה בעד עבודתה בעמותה. עוד הדגישה כי הנאשמת השיבה את סכומי הכסף אותם נטלה ואף יותר מזה.

הטלת כל עונש שהוא על הנאשמת, לרבות מאסר בפועל אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות, יפגע בתעסוקתה ויכול לדרדרה למצב של עוני. פגיעה כזו במטה לחמה תיאלץ אותה למצוא מקום תעסוקה חדש. אופציה שאינה פשוטה כלל ועיקר לאישה בגילה.

הנאשמת היא אשת משפחה נורמטיבית, ללא עבר פלילי. עוסקת בפעילות חסד, מסייעת ופועלת למען אחרים כל חייה. היא סועדת את אביה החולה ואת קרובת משפחתה. כן, מטפלת בילדיה אשר להם בעיות קוגניטיביות שונות.

ב"כ הנאשמת עתרה להשית על הנאשמת עונש מאסר מותנה. עוד ביקשה כי הקנס והפיצוי הכספי שיוטלו על הנאשמת יהיו מידתיים ליכולתה הכלכלית.

הנאשמת פנתה לבית המשפט במסגרת דבריה האחרונים לעניין העונש, כשהיא בוכה וניכר כי המעמד לא היה לה פשוט. היא ציינה כי היא אישה כבת 56 שנים אשר מעולם, עד עתה, לא נכחה במעמד הזה והגיעה אליו בעל כורחה. עברו עליה 8 שנים קשות מנשוא, במהלכן הפסידה מקום עבודה. הנאשמת חשה כי הממונים עליה הוליכו אותה שולל, ביקשה את רחמי בית המשפט בבואו לגזור את עונשה.

מטעם הנאשמת הוגשו מכתבי המלצה ממקומות עבודה בהם עבדה אשר שיבחו את פועלה ואת התנהלותה. עוד הוגשו מכתבים מטעם אביה ודודתה החולים של הנאשמת אשר סיפרו על עזרתה הרבה של הנאשמת ומחויבותה לטפל בהם ובעניינם.

דין

תיקון מס' 113 לחוק העונשין מתווה הדרך בה על בית המשפט לפסוע בבואו לגזור את דינו של נאשם אשר הורשע בדין.

בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, בטרם אקבע את מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשעה הנאשמת, אציין כי על אף ריבוי העבירות, לא מצאתי לנכון לחלק את מתחם העונש ההולם למספר תתי מתחמים כאלה. מדובר בפרשה כוללת אחת ועל כן, ייקבע מתחם עונש אחד אשר בו יישקלו כלל השיקולים הרלוונטיים.

בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך חברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

ריבוי העבירות אשר בוצעו על ידי הנאשמת במהלך מספר שנים מדגיש את החומרה היתרה במעשיה ואת עוצמת הפגיעה שנגרמה כתוצאה ממעשים אלו. בבסיס העבירות ערכים חברתיים אשר נפגעו פגיעה ממשית ובין היתר, יחסי אמון בין עובד למעביד, קניין המעביד והתנהלות תקינה של תאגידים, לרבות עמותות (ראה למשל ת"פ (י-ם) 17794-07-12 מדינת ישראל נ' אילה לוי ; עפ"ג (חי') 33543-07-13 מדינת ישראל נ' ליוא הזימה).

במשך כ- 7 שנים, ניצלה הנאשמת את הנגישות שהייתה לה למערכת הממוחשבת בעמותה כדי לשתול נתונים כוזבים ולקבל במרמה, תוך שימוש בחתימות ובמסמכים מזוייפים, סכומי כסף בסך של כ- 75,000 ₪. מעשיה מהווים הפרת אמון מתמשכת, שיטתית ומתוככמת אשר פגעה בקניינה של העמותה וכן, בכספי המוסד לביטוח לאומי אשר העביר לעמותה סכומי כסף שונים בעד הטיפולים הפיקטיביים שהזינה הנאשמת למערכת. לכך מצטרפים קלות הביצוע והקושי בגילוי העבירות שביצעה הנאשמת.

בתי המשפט עמדו לא פעם על החומרה הטמונה בעבירות מעין אלו, ועל הצורך להחמיר במי שניצלו את תפקידם על מנת להפיק רווח אישי הן מקופת המעביד והן מן הקופה הציבורית.

ראה למשל ע"פ 3587/12 אסתר דדון נ' מדינת ישראל :

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שיש ליתן משקל רב לשיקול ההרתעתי, תוך מתן משקל מופחת לנסיבות אישיות, במסגרת שיקולי הענישה בעבירות "כלכליות" אשר מבוצעות עבור בצע כסף ואשר כוללות שליחת יד לכספי המעביד או לכספי הציבור, על מנת ליידע עבריינים פוטנציאליים כי "הסיכון גובר על הסיכוי" [ראו, למשל, פסק דינו של השופט י' עמית בע"פ 2636/12 עזבון המנוח שלוש ז"ל נ' מדינת ישראל ...]

(עוד ראה מן העת האחרונה את רע"פ 2638/13 אלי עובדיה נ' מדינת ישראל ; ע"פ 4985/13 יגאל חבר נ' מדינת ישראל).

מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם את מסכת המעשים הכוללת נע בין 6 חודשי מאסר בפועל אשר יכול וירוצו בדרך של עבודות שירות לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

אכן, חמורים מעשיה של הנאשמת. עם זאת, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, וכמפורט לעיל, תוך הצגת הערכים החברתיים והאינטרסים הציבוריים אשר נפגעו פגיעה לא קלה כלל ועיקר ממעשיה, יש ליתן משקל לנסיבות שהובילו את הנאשמת לביצוע המעשים.

הנאשמת עבדה שעות רבות בעמותה, לבקשת מעסיקיה. אולם, לא קיבלה בעד שעות עבודה אלו תמורה הולמת. על כך העידה גם הגב' ברטר שהציעה לנאשמת קונסטרוקציות שונות לדיווחי שעות על מנת שתוכל לקבל תמורה כלשהי בעד עבודתה. הגם שאין בכך כדי להוות כל הצדקה לביצוע מעשי עבירה, הרי שב"כ הנאשמת עמדה על כך שתסכולה של הנאשמת מאי קבלת תמורה בעד השעות הנוספות שביצעה ומצבה הכלכלי הקשה - הם אלו שעמדו בבסיס ביצוע העבירות.

לכל אלו, מצטרפות גם נסיבותיה האישיות של הנאשמת. הנאשמת בת כ- 55 שנים, נעדרת עבר פלילי וזו לה הסתבכותה הראשונה והיחידה עם החוק. נסיבות חייה אינן קלות כלל ועיקר. הנאשמת תומכת בבני משפחתה וילדיה אשר סובלים מבעיות קוגניטיביות שונות וסועדת את אביה החולה ודודתה.

לנוכח חומרת העבירות בהן הורשעה הנאשמת, ריבוי העבירות, היקפן והענישה הנוהגת, היה על הנאשמת לרצות מאסר בפועל מאחורי סורג וברח ברף העליון של מתחם העונש ההולם. הנסיבות לקולא שהובאו לעיל ובעיקרן, חלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירות ועד להגשת כתב האישום וכן, חלקה הלא מבוטל של הגב' ברטר במעשים, כפי שאף צויין בהכרעת הדין בענין זה, מטילים את הכף לעבר הטלת עונש המצוי ברף התחתון של מתחם העונש ההולם.

בהתחשב במכלול השיקולים הרלוונטיים ונסיבות העניין, הריני לגזור על הנאשמת את העונשים הבאים:

6 חודשי מאסר בפועל אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות, באופן שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות דעתו מיום 28.08.2014.

8 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל תעבור הנאשמת כל אחת מן העבירות בהן הורשעה.

קנס בסך של ₪ 7,500 או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 15 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 01.11.2014 ובכל 1 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם תשלום במועדו, יעמוד כל הסכום לפרעון מיידי.

הנאשמת תתייצב לריצוי עונשה ביום 19.10.2014 בשעה 08:00 ביחידה לעבודות שירות במפקדת מחוז מרכז.

מובהר לנאשמת כי עליה לעמוד בכל תנאי מתנאי עבודות השירות ובכל ביקורות הפתע שיערכו בהן. כל הפרה של תנאי מתנאי עבודות השירות, תביא להפסקתן המנהלית ולריצוי העונש בדרך של כליאה ממשית.

לא מצאתי לחייב את הנאשמת בתשלום פיצויים לעמותה, כיוון שבין העמותה לנאשמת התנהלו הליכים אזרחיים אשר הסתיימו והנאשמת כבר פיצתה ושילמה את אשר היה עליה לשלם.

עותק ההחלטה יועבר אל הממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ט"ו אלול תשע"ד, 10 ספטמבר 2014, במעמד הצדדים.